

Аналіз законодавства деяких держав-членів ЄС щодо функціонування конкурентних ринків теплової енергії

Пастух А. В.

юрист ГО «Агентство з відновлюваної енергетики»

Ринок теплової енергії у Республіці Литва базується на основних принципах (Закон Республіки Литва «Про сектор теплопостачання» від 20 травня 2003 року):

забезпечення надійного та якісного постачання теплової енергії споживачам за **найнижчих цін**, а також **ефективної конкуренції**.

Доступ до теплових мереж надається за умови відповідності технічним параметрам підключення. Між незалежним виробником та постачальником теплової енергії укладається **договір купівлі-продажу теплової енергії**. Такий договір укладається з виробником, що здійснює її продаж за **найнижчою ціною**.

У випадку, якщо незалежні виробники встановлюють однакову ціну на теплову енергію, постачальник **у порядку пріоритету** укладає договір з виробником, який здійснює виробництво теплової енергії:

- 1) з відновлюваних джерел;
- 2) в результаті спалювання відходів;
- 3) із залишкової енергії промисловості;
- 4) на когенераційних установках;
- 5) з викопного палива.

За рівних умов - пріоритет надається виробнику, який пропонує найдовший строк дії договору.

Правове регулювання ринку теплової енергії у Республіці Литва:

Постачальник **зобов'язаний** підключити до теплових мереж установки всіх незалежних виробників, що виробляють теплову енергію з відновлюваних джерел.

Постачальник теплової енергії **зобов'язаний** купувати у незалежних виробників енергії **всю теплову енергію** з відновлюваних джерел, за винятком випадків, коли кількість теплової енергії, перевищує кількість, необхідну споживачам.

Якщо постачальник теплової енергії відмовляється купувати теплову енергію у незалежного виробника, незалежний виробник має право **подати скаргу** до Національної комісії з управління енергетикою та цінами (*National Commission for Energy Control and Prices*).

Ціна на теплову енергію формується виробником відповідно до Методології ціноутворення та змінюється на **щомісячній** основі.

Закон Естонської Республіки «Про централізоване теплопостачання» від 1 липня 2003 року встановлює:

Принцип **рівності та прозорості** діяльності на ринку теплової енергії з метою забезпечення надійного та ефективного постачання за **обґрунтованих цін**.

Доступ до теплових мереж забезпечує **оператор мережі**. Якщо виникає необхідність підключення нових виробників теплової енергії або декілька виробників виявили бажання укласти договір купівлі-продажу теплової енергії, оператор мережі організовує **тендер** на укладення такого договору.

До проведення тендеру оператор мережі повинен затвердити його умови у Антимонопольному органі (*Estonian Competition Authority*).

Порядок проведення тендеру та методи оцінки заявок встановлюються Міністром економіки Естонії.

З метою захисту інвестицій нового виробника теплової енергії, між ним та оператором мережі укладається договір купівлі-продажу терміном до 12 років з моменту введення в дію генераційної установки, при цьому пріоритет надається виробнику теплової енергії з **відновлюваних джерел**.

Максимальні **тарифи** на теплову енергію **підлягають затвердженню** Антимонопольним органом. Продавець теплової енергії може здійснювати її продаж за тарифом, що не перевищує затверджений максимальний тариф.

Правове регулювання ринку теплової енергії в Республіці Хорватія (Закон «Про ринок теплової енергії» від 3 березня 2013 року):

Виробництво та постачання теплової енергії здійснюється на засадах **вільної конкуренції та рівного правового становища** всіх учасників ринку та застосування **договірних цін**.

Доступ до теплових мереж надається дистриб'ютором теплової енергії відповідно до затверджених **Правил розподілу теплової енергії**. У визначених випадках дистриб'ютор може обґрунтовано відмовити у доступі, а на таке рішення може бути подано скаргу до Агентства (*Croatian Energy Regulatory Agency*).

При прийнятті рішень щодо будівництва об'єктів теплоенергетики, будівництво потужностей на основі **відновлюваних джерел** енергії має **пріоритет**.

Розподіл теплової енергії здійснюється на підставі **концесійної угоди** про розподіл теплової енергії, або концесійної угоди про будівництво розподільчої мережі, який укладається із **органами м/с**.

Правове регулювання ринку теплової енергії в Республіці Хорватія (Закон «Про ринок теплової енергії» від 3 березня 2013 року):

Концесійна угода укладається за результатами **тендеру**. Орган м/с на основі встановлених критеріїв здійснює вибір пропозиції, яка є найбільш економічно сприятливою.

Тариф на виробництво теплової енергії для виробника, що виробляє більше 60% від потреб централізованої системи тепlopостачання, визначається на основі Методології, затвердженої Агентством. У випадку зменшення цієї частки, тариф на виробництво формується на ринкових засадах.

Тариф на виробництво теплової енергії для комерційного використання в будь-якому випадку встановлюється на ринкових засадах.

Тариф на **постачання** теплової енергії споживачам визначається договором на постачання теплової енергії.

Розподіл теплової енергії здійснюється на основі встановлених концесійною угодою **тарифів** на розподіл теплової енергії.

Закон Королівства Швеція «Про централізоване теплопостачання» (2008:263) визначає:

Порядок доступу до теплових мереж встановлюється **договором**. У випадку отримання запиту на доступ дистриб'ютор **зобов'язаний** провести переговори із заявником щодо укладення договору. У разі недосягнення згоди, дистриб'ютор обов'язково зазначає причини відмови у доступі.

Наглядові функції за цим процесом має Інспекція енергетичного ринку (*Swedish Energy Market Inspectorate*), яка у разі недосягнення згоди щодо умов договору про доступ до теплових мереж може видати обов'язковий припис.

Купівля-продаж теплової енергії здійснюється за **договором**. Закон лише визначає обов'язкові умови такого договору.

Тариф на теплову енергію та порядок її визначення встановлюється **договором**, та не підлягає затвердженню.

Уряд або уповноважений ним орган може лише видати розпорядження щодо опублікування інформації про тарифи на теплову енергію.

Висновки

- Порядок надання доступу до теплових мереж визначається законодавством та може здійснюватися на конкурентних засадах. Суб'єкти, що використовують **відновлювані джерела енергії**, мають, як правило, **пріоритетний** доступ до теплових мереж.

Законом України «Про тепlopостачання» передбачено, що теплогенеруючим організаціям надається **право доступу** до теплових мереж за умови виконання технічних умов на приєднання. Теплотранспортуюча організація **зобов'язана** приєднати теплогенеруючу організацію після виконання технічних умов та укладання договору на приєднання. Теплогенеруючі організації, які використовують різні технології виробництва теплової енергії, мають **рівні права доступу** на ринок теплової енергії.

➔ запровадити **обов'язкове пріоритетне підключення** до теплових мереж установок, що здійснюють виробництво теплової енергії з **відновлюваних джерел**.

Висновки

- Купівля-продаж теплової енергії здійснюється на конкурентних засадах, **пріоритет** надається виробнику, що продає теплову енергію за **найнижчою ціною** або за іншими встановленими критеріями.

Законом України «Про тепlopостачання» визначено, що якщо до магістральної або місцевої теплової мережі тепlopостачальної організації приєднані **дві або декілька** теплогенеруючих організацій, то встановлення пріоритетності укладання договорів на закупівлю теплової енергії від них здійснюється на конкурентних засадах.

 запровадити **тендери** на купівлю-продаж теплової енергії з наданням пріоритету виробнику, який продає її за **найнижчою ціною** та гарантує поставку. Порядок проведення тендеру визначити **законом**.

- **Тарифи** на теплову енергію встановлюються договором, визначаються відповідно до Методології або затверджуються Регулятором.

Законом України «Про тепlopостачання» визначено, що **тарифи** на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії, затверджуються **Національною комісією та органами м/с** в межах повноважень, визначених законодавством.

 запровадити визначення **тарифів** на виробництво теплової енергії відповідно до методології та затвердження регулятором максимальних тарифів на теплову енергію для кінцевих споживачів.

Дякую за увагу!

Пастух Анна

ГО «Агентство з відновлюваної енергетики»

pastukh@rea.org.ua

<http://www.rea.org.ua>

